

**Sporcuların Bağlılık Düzeylerinin İncelenmesi: Takım Sporları Üzerine
Kesitsel Bir Analiz**

Ali Naci ARIKAN¹ , Nihal AKOĞUZ YAZICI² 

DOI: <https://doi.org/10.38021asbid.1198835>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

¹Balıkesir Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Balıkesir/Türkiye

Öz

²Recep Tayyip
Erdoğan Üniversitesi,
Spor Bilimleri
Fakültesi,
Antalya/Türkiye

Bu araştırmanın amacı, sporcuları bazı değişkenlere (cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, branş, lig düzeyi, spor yılı ve sosyal ilişki düzeyi) göre spora olan bağlılıklarının incelenmesidir. Araştırma, nicel araştırmalarda tarama modelinde yürütülmüştür. Çalışma grubu, kolayda örnekleme yöntemine göre belirlenen 178 (n_{Erkek}=112 ve n_{Kadın}=66) sporcudan oluşmuştur. Sporcuların demografik bilgileri “Kişisel Bilgi Formu” ile belirlenmiştir. Sporcuların spora olan bağlılık düzeyini belirlemek için Keleş vd., (2018) tarafından Türkçeye geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış olan “Sporcu Bağlılık Ölçeği (SBÖ)” kullanılmıştır. Verilerin analizine geçilmeden önce incelenmiş ve betimsel istatistikleri verilmiştir. Ardından verilen dağılımları incelenmiş olup ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney-U testi, üçlü ve daha fazla grup içeren analizlerde Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Anlamlılık p=0.05 olarak alınmıştır. Bulgulara bakıldığında, cinsiyet değişkeni açısından SBÖ toplam puan ve alt boyutlar bakımından istatistiksel anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0.05). Lisans düzeyinde eğitim alanların spora bağlılığı artmaktadır. Branşların ve lig düzeyleri spora bağlılıkta farklılıklar oluşturmaktadır. Yine spor yılı da spora bağlılıkta bir etken olmaktadır. Özellikle sporcuların sosyal ilişkilerine yükledikleri anlamın spora bağlılıkta önemli olduğu gözlemlenmiştir. Bundan dolayı, sporun sosyal yönünün sporcunun spora bağlanmasında diğer değişkenlere göre daha önemli olduğu söylenebilir. Böylece, sosyal ilişkilerin spor yoluyla geliştirebileceği söylenebilir.

Sorumlu Yazar:

Nihal AKOĞUZ
YAZICI
nihal.akoguz@erdogan.edu.tr

Anahtar kelimeler: Bağlılık, Sporcu, Takım Spor

**Examination of Healthy Lifestyle Behaviors of High School
Students**

Abstract

The aim of this research was to examine the sports commitment of the athletes according to some variables (gender, marital status, education level, branch, league level, sports year and social relationship level). The research was conducted using the screening model for quantitative research. The study group consisted of 178 (n_{Male}=112 and n_{Female}=66) athletes determined according to the convenience sampling method. The demographic information of the athletes was determined by the "Personal Information Form". To determine the level of commitment of the athletes to sports, the "Athlete Engagement Questionnaire (AEQ)", whose validity and reliability study in Turkish was conducted by Keleş et al. (2018), was used. Before the analysis of the data, descriptive statistics were given. Then, the distribution of the data was examined and the Mann Whitney-U test was used in pairwise comparisons, and the Kruskal Wallis H test was used in analyses involving three or more groups. Significance was taken as $\alpha=0.05$. When the findings were examined, a statistically significant difference was found in the AEQ total score and sub-dimensions in terms of gender (p<0.05). Accordingly, the commitment of those who received education at the undergraduate level to sports increased. Branches and league levels created differences in commitment to sports. Sports year was also a factor in commitment to sports. It was observed that the meaning that athletes attributed to their social relations was important in their commitment to sports. Therefore, it can be said that the social aspect of sports is more important than other variables for athletes' commitment to sports. Thus, it is recommended to develop social relations through sports.

Keywords: Athlete, Commitment, Team Sport

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:
03.11.2022

Kabul Tarihi:
09.12.2022

Online Yayın Tarihi:
23.12.2022

Giriş

TDK'ya göre “Birine karşı, sevgi, saygı ile yakınlık duyma ve gösterme, sadakat” (<https://sozluk.gov.tr/>) olarak ifade edilen bağlılık kavramı, insanların yaptıkları işte daima hissedebildiği ısrarcı, olumlu ve tatminkâr bir zihinsel durum olarak açıklanabilir (Chaufeli vd., 2002).

İnsanoğlu bağlanma duygusunu hayata gözlerini açar açmaz öğrenir. Anne karnında başlayan bağlılık süreci ömür boyu birçok ihtiyaçtan kaynaklanan bağlanma güdöleri ile süregelir. Bağlılık üç özellikten oluşmaktadır. İlk olarak çok güçlü istek duymak ikincisi, zaman zaman kontrolünü kaybetmek, son olarak da bağımlı olunan nesneye karşı kararlı olmaktır (Shaffer vd., 2000).

Araştırmacılar kavramsal açıdan bağlılığın tükenmişliğin tersi olduğunu açıklamaktadırlar (Lonsdale vd., 2007). Yapılan araştırmalarda, tükenmişliği önlemede bağlılığın önemli bir unsur olarak ortaya çıktığı görülmektedir (Kelecek ve Göktürk, 2017). Spor psikoloji alanında gerçekleştirilen araştırmalar incelendiğinde, negatif kavramların (kaygı, endişe, saldırganlık tükenmişlik vs.) yanında pozitif kavramlarla (bağlılık, mutluluk, motivasyon, sağlık) ilgili çalışmaların arttığı görülmüştür (Kâhya, 2019; Kelecek, 2022; Havadar ve Kalkavan, 2022; Han ve Polat, 2022; Özsarı ve Çetin, 2021). Örneğin bir çalışmada müsabaka kaygısı ve spora bağlılık kavramları arasındaki ilişkide stresle başa çıkmanın aracılık rolü araştırılmıştır (Pons vd., 2018). 1987-2000 yılları arasında elektronik kaynak verileri baz alınarak yapılan ve psikoloji makalelerinin özetlerinin incelendiği bir araştırma sonucunda ise; yapılan araştırmaların büyük bir kesiminin negatif psikolojik kavramlar üzerinde yoğunlaştığı ve yapılan her 14 araştırmadan yalnızca bir tanesinin pozitif kavramlar üzerine gerçekleştiği ifade edilmiştir (Myers, 2000). Pozitif bir kavram olarak karşımıza çıkan spor bağlılığı kavramı “spor katılımını sürdürme arzusu ve kararlılığı” olarak tanımlanabilir (Woods vd., 2020). Sporcu bağlılığı kavramı; yapılan etkinlikte sporcunun kendine güven, özveri ve canlılık duyması; sporsal etkinlikte ise kalıcı ve pozitif yönde bilişsel-duyuşsal bir tecrübe yaşaması olarak karşımıza çıkmakta ve inanç, çaba, enerji ve haz gibi kavramları içermektedir (Lonsdale vd., 2007).

Spor sosyal bir olgu içerisinde bireyin değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Uzun bir sporsal yaşam içerisinde sporcu spora bağlılığı sayesinde sporu devam ettirebilir diyebiliriz. Ayrıca, literatüre baktığımızda, spora bağlılığın, bir spor alanıyla sınırlı olmayıp, birçok alanı kapsadığını görmekteyiz. Bu araştırmanın temeli bazı değişkenlerin sporcuların bağlılık düzeylerinde farklılık oluşturabileceği düşüncesine dayanmaktadır. Bu bakış açısından yola çıkarak sporcuların sosyal ilişki düzeylerinin spora bağlılık düzeyleri üzerinde farklılık yaratabileceği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın temeli bazı değişkenlerin sporcuların bağlılık düzeylerinde farklılık oluşturabileceği düşüncesine dayanmaktadır. Bu bakış açısından yola çıkarak sporcuların sosyal ilişki düzeylerinin spora bağlılık düzeyleri üzerinde farklılık yaratabileceği düşünülmektedir.

Benzer bir yaklaşımla, spor dallarının farklılaşmasının ve lig düzeylerinin değişiklik göstermesinin sporcuların bağlılık düzeyleri üzerinde etkisi olabileceği düşünülmektedir. Özetle, bu araştırmanın amacı, sporcuların farklı değişkenlere (cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, branş, lig düzeyi, spor yılı ve sosyal ilişki düzeyi) göre spora olan bağlılıkları arasında farklılık olup olmadığının incelenmesidir.

Materyal ve Metod

Araştırmanın Etik Yönü

Mevcut araştırma süresince “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” çerçevesinde hareket edilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, nicel araştırmalarda tarama modelini içermektedir. Araştırmanın veri toplama tekniği tarama modelinde sıklıkla kullanılan anket tekniğidir (Nachmias ve Nachmias, 1996). Ayrıca, nedensel karşılaştırma ve korelasyonel araştırma (Büyüköztürk vd., 2014) deseni kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, kolayda örnekleme yöntemine göre kolay, hızlı ve ekonomik (Aaker vd., 2007) olacak şekilde veri toplanabilen 178 ($n_{\text{Erkek}}=112$ ve $n_{\text{Kadın}}=66$) sporcudan oluşmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sporcu Bağlılık Ölçeği (SBÖ)” kullanılmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Bu formda sporcuların; cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, branş, lig düzeyi, spor yılı ve sosyal ilişki düzeyi (iyi ve orta)’ne ait bilgileri elde etmeyi amaçlayan sorular yer almaktadır.

Sporcu Bağlılık Ölçeği (SBÖ)

Lonsdale vd. (2007) tarafından geliştirilen ve Türkçeye uyarlanması Keleş vd., (2018) tarafından yapılan SBÖ sporcuların spora bağlılığını ölçmek için kullanılmaktadır. Ölçek, 16 soru ve 4 alt boyuttan (Güven (1-4), Adanmışlık (5-8), Dinçlik (9-12), Coşku (13-16)) oluşmakta ve aynı zamanda 5’li likert (1=Neredeyse hiç ile 5=Hemen hemen her zaman) yapıdadır. Geçerlik ve

güvenirlilik yapılan çalışmada ölçeğin alt boyutlarındaki Cronbach alfa katsayıları; Güven .92, Adanmışlık .75, Dinçlik .83 ve Coşku .90 olarak belirlenmiştir (Kelecek vd., 2018).

Araştırmada ölçeğin güvenirliği yeniden sınanmış, iç tutarlığına ilişkin Cronbach alfa katsayıları; güven .88, adanmışlık .87, dinçlik .91 ve coşku .88 olarak bulunmuştur. Bu bulgular SBÖ'nün güvenilir bir ölçüm aracı olduğu belirtmektedir (Kalaycı, 2010).

Verilerin Analizi

Veriler analiz öncesinde frekans dağılımlarına ve betimleyici istatistikleri incelenmiş ve normal dağılım gösterip göstermediğine bakılmıştır. Ölçeğin Skewness ve Kurtosis değerleri George ve Mallery (2010)'e göre -2 ile +2 aralığında olmaması durumunda normal dağılım dışında olduğu varsayımından dolayı çıkarımsal istatistikler için nonparametrik testlerin yapılması ön görülmüştür. Bundan dolayı, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney-U testi kullanılırken üç ve üzeri grup karşılaştırmalarında ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Varyans homojenliğini belirlemek için Levene testi kullanılmıştır. Test sonucuna göre gruplar arası farklılığı belirlemek için Post Hoc testlerinden bonferroni uyarlanması testi uygulanmıştır. $p=0.05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Bu bölümde sporcuların betimsel ve çıkarımsal istatistikleri verilmiştir. Betimsel istatistikler aşağıda tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 1

Sporcuların Demografik Bilgilere Göre Betimsel İstatistikleri

Değişkenler	N	Değişkenler	n	
Cinsiyet	Erkek	Lig Durumu	Süper Lig	35
	Kadın		1. Lig	64
	Toplam		2. Lig	57
Medeni Durum	Bekar	3. Lig	4	
	Evli	Diğer	18	
	Toplam	Toplam	178	
Eğitim Düzeyi	Lise	Spor Yılı	1-5 Yıl	29
	Lisans		6-10 Yıl	91
	Lisansüstü		11-15 Yıl	44
	Toplam		16 Yıl ve üzeri	14
Branş	Voleybol	Sosyal İlişki Düzeyi	Toplam	178
	Futbol		İyi	149
	Basketbol		Orta	29
	Toplam		Toplam	178

N/n: Denek sayısı

Tablo 1'de sporcuların betimsel istatistikleri; cinsiyet ($n_{\text{Erkek}}=112$ ve $n_{\text{Kadın}}=66$), medeni durum ($n_{\text{Bekar}}=164$ ve $n_{\text{Evli}}=14$), eğitim düzeyi ($n_{\text{Lise}}=86$, $n_{\text{Lisans}}=85$ ve $n_{\text{Lisansüstü}}=7$), branş ($n_{\text{Voleybol}}=78$, $n_{\text{Futbol}}=20$, $n_{\text{Basketbol}}=28$ ve $n_{\text{Hentbol}}=52$), lig durumu ($n_{\text{Süper Lig}}=35$, $n_{1. \text{Lig}}=64$, $n_{2. \text{Lig}}=57$, $n_{3. \text{Lig}}=57$, ve

$n_{Diğer}=18$), spor yılı ($n_{1-5 \text{ Yıl}}=29$, $n_{6-10 \text{ Yıl}}=91$, $n_{11-15 \text{ Yıl}}=44$ ve $n_{16 \text{ Yıl ve üzeri}}=14$) ve sosyal ilişki düzeyi ($n_{iyi}=149$ ve $n_{Orta}=29$) verilmiştir. Tabloda yer almayan yaş değişkeninin betimsel istatistikleri; minimum 12, maksimum 51, ortalama (\bar{x}) 21.42, standart sapma (ss) 5.6 ve medyan 20 olarak bulunmuştur.

Betimsel istatistiklerden sonra aşağıda çıkarımsal istatistikler sunulmuştur.

Tablo 2

Sporcuların Cinsiyet ve Medeni Durum Değişkenine Göre Mann Whitney-U Testi

Değişkenler		Cinsiyet		p	Değişkenler		Medeni Durum		p
		Medyan	IQR				Medyan	IQR	
Toplam	Erkek	71	12	0.000	Toplam	Bekar	69	11	0.598
	Kadın	65	14			Evli	67	18	
Güven	Erkek	17.5	4	0.001	Güven	Bekar	17	18	0.372
	Kadın	16	4			Evli	17	4	
Adanmışlık	Erkek	18	4	0.009	Adanmışlık	Bekar	17	3	0.314
	Kadın	16.5	4			Evli	18.5	5	
Dinçlik	Erkek	18	4	0.029	Dinçlik	Bekar	17	4	0.801
	Kadın	16	6			Evli	16	6	
Coşku	Erkek	19	4	0.000	Coşku	Bekar	18	4	0.562
	Kadın	16.5	5			Evli	19	4	

IQR (Interquartile Range): Çeyreklik ortalaması, $p < 0.05^*$

Tablo 2’de sporcuların cinsiyet değişkenine göre SBÖ toplam puan ve alt boyutlarda anlamlı sonuçlar bulunmuştur ($p < 0.05$). Bu fark, erkeklerin lehinedir. Bunun yanı sıra medeni durum değişkeninde anlamlı sonuç bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Tablo 3

Sporcuların Eğitim Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi

Değişkenler	Eğitim Düzeyi	N	\bar{x}	ss	Sıra Ortalamaları	X^2	p	Fark
Toplam	Lise ¹	86	67.67	7.346	80.77	6.489	0.039	2>1
	Lisans ²	85	70.42	7.917	99.66			
	Lisansüstü ³	7	55.14	27.218	73.36			
	Toplam	178	68.49	9.483				
Güven	Lise ¹	86	16.64	2.449	81.49	5.873	0.053	-
	Lisans ²	85	17.47	2.255	99.00			
	Lisansüstü ³	7	13.71	6.800	72.57			
	Toplam	178	16.92	2.730				
Adanmışlık	Lise ¹	86	16.97	2.334	85.44	5.570	0.062	-
	Lisans ²	85	17.40	2.527	96.53			
	Lisansüstü ³	7	13.00	6.351	54.07			
	Toplam	178	17.02	2.779				
Dinçlik	Lise ¹	86	16.77	2.677	83.20	4.148	0.126	-
	Lisans ²	85	17.56	2.447	97.26			
	Lisansüstü ³	7	14.00	7.024	72.64			
	Toplam	178	17.04	2.914				
Coşku	Lise ¹	86	17.30	2.474	82.49	4.960	0.084	-
	Lisans ²	85	17.99	2.383	97.99			
	Lisansüstü ³	7	14.43	7.185	72.43			

Toplam 178 17.52 2.809

p<0.05*

Anlamli bulunan farklılıkların kaynağının tespiti için bonferroni test sonuçları incelenmiş tir. Tablo 3'te sporcuların eğitim düzeyi değişkenine göre SBÖ toplam puan değerlerinde anlamlı sonuçlar bulunmuştur (p<0.05). Bu fark lisans okuyanların lehinedir.

Tablo 4

Sporcuların Branş Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi

Değişkenler	Branş	N	\bar{x}	ss	Sıra Ortalamaları	X ²	p	Fark
Toplam	Voleybol ¹	78	71.06	7.108	102.63	9.815	0.020	1>2 1>4
	Futbol ²	20	66.35	8.857	73.03			
	Basketbol ³	28	65.64	14.885	85.79			
	Hentbol ⁴	52	67.00	8.406	78.14			
	Toplam	178	68.49	9.483				
Güven	Voleybol ¹	78	17.33	2.536	97.83	4.210	0.240	-
	Futbol ²	20	16.85	2.390	84.10			
	Basketbol ³	28	16.39	3.881	88.09			
	Hentbol ⁴	52	16.62	2.353	79.85			
	Toplam	178	16.92	2.730				
Adanmışlık	Voleybol ¹	78	17.96	2.212	107.88	18.664	0.000	1>3 1>4
	Futbol ²	20	16.60	2.817	82.43			
	Basketbol ³	28	15.96	3.727	74.07			
	Hentbol ⁴	52	16.33	2.565	72.95			
	Toplam	178	17.02	2.779				
Dinçlik	Voleybol ¹	78	17.65	2.438	98.97	5.306	0.151	-
	Futbol ²	20	16.40	2.683	77.05			
	Basketbol ³	28	16.21	3.843	80.54			
	Hentbol ⁴	52	16.81	2.971	84.90			
	Toplam	178	17.04	2.914				
Coşku	Voleybol ¹	78	18.12	2.262	100.14	8.287	0.040	1>2 1>4
	Futbol ²	20	16.50	2.763	68.30			
	Basketbol ³	28	17.07	4.118	88.80			
	Hentbol ⁴	52	17.25	2.589	82.07			
	Toplam	178	17.52	2.809				

p<0.05*

Anlamli bulunan farklılıkların kaynağının tespiti için bonferroni test sonuçları incelenmiş ve Tablo 4'te gösterilmiştir. Buna göre sporcuların branş değişkenine göre SBÖ toplam puan ile adanmış ve coşku alt boyutlarında voleybol sporcuları lehine olmak üzere anlamlı sonuçlar bulunmuştur (p<0.05).

Tablo 5

Sporcuların Lig Düzeyi Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi

Değişkenler	Lig Düzeyi	N	\bar{x}	ss	Sıra Ortalamaları	X ²	p	Fark
Toplam	Süper Lig ¹	35	70.17	8.042	99.41	9.976	0.041	1-2>5
	1. Lig ²	64	68.92	11.692	96.80			
	2. Lig ³	57	68.30	7.595	84.02			
	3. Lig ⁴	4	69.25	13.351	102.88			
	Diğer ⁵	18	64.17	7.238	58.67			

	Toplam	178	68.49	9.483				
Güven	Süper Lig ¹	35	17.46	2.627	101.14			
	1. Lig ²	64	17.34	2.993	100.91			
	2. Lig ³	57	16.75	2.174	82.06	20.551	0.000	1-2-3>5
	3. Lig ⁴	4	17.75	3.304	110.13			2>3
	Diğer ⁵	18	14.72	2.539	45.25			
	Toplam	178	16.92	2.730				
Adanmışlık	Süper Lig ¹	35	17.83	1.917	103.01			
	1. Lig ²	64	16.95	3.311	92.45			
	2. Lig ³	57	17.23	2.659	93.68	19.546	0.001	1-2-3>5
	3. Lig ⁴	4	16.75	2.986	83.00			
	Diğer ⁵	18	15.06	1.392	40.94			
	Toplam	178	17.02	2.779				
Dinçlik	Süper Lig ¹	35	17.03	2.781	87.70			
	1. Lig ²	64	17.00	3.343	90.77			
	2. Lig ³	57	17.07	2.583	87.77	0.362	0.985	-
	3. Lig ⁴	4	17.25	3.775	100.13			
	Diğer ⁵	18	17.06	2.645	91.58			
	Toplam	178	17.04	2.914				
Coşku	Süper Lig ¹	35	17.86	2.463	94.34			
	1. Lig ²	64	17.63	3.215	94.60			
	2. Lig ³	57	17.25	2.600	82.22	2.484	0.647	-
	3. Lig ⁴	4	17.50	3.786	94.88			
	Diğer ⁵	18	17.33	2.521	83.81			
	Toplam	178	17.52	2.809				

p<0.05*

Anlamli bulunan farklılıkların kaynağının tespiti için bonferroni test sonuçları incelenmiş ve Tablo 5'te gösterilmiştir. Sporcuların lig düzeyi değişkenine göre SBÖ toplam puan ile güven ve adanmış alt boyutlarında süper ligde yarışan sporcular lehine olmak üzere anlamlı sonuçlar bulunmuştur (p<0.05).

Tablo 6

Sporcuların Spor Yılı Değişkenine Göre Kruskal Wallis H Testi

Değişkenler	Spor Yılı	N	\bar{x}	ss	Sıra Ortalamaları	X ²	p	Fark
Toplam	1-5 Yıl ¹	29	69,07	7,091	90,12			
	6-10 Yıl ²	91	66,46	10,584	78,51			
	11-15 Yıl ³	44	71,43	7,911	106,44	10,443	0,015	3>2
	16 Yıl ve üzeri ⁴	14	71,29	8,147	106,39			
	Toplam	178	68,49	9,483				
Güven	1-5 Yıl ¹	29	16,48	2,641	79,41			
	6-10 Yıl ²	91	16,31	2,931	77,95			
	11-15 Yıl ³	44	18,14	2,131	113,88	17,960	0,000	3>1-2
	16 Yıl ve üzeri ⁴	14	18,00	1,617	108,86			4>2
	Toplam	178	16,92	2,730				
Adanmışlık	1-5 Yıl ¹	29	17,52	2,246	96,36			
	6-10 Yıl ²	91	16,42	3,066	79,00			
	11-15 Yıl ³	44	17,59	2,356	99,92	8,707	0,033	3-4>2
	16 Yıl ve üzeri ⁴	14	18,07	2,336	110,79			
	Toplam	178	17,02	2,779				
Dinçlik	1-5 Yıl ¹	29	17,14	2,800	91,24			
	6-10 Yıl ²	91	16,62	3,189	83,00	3,566	0,312	-
	11-15 Yıl ³	44	17,73	2,255	99,41			

	16 Yıl ve üzeri ⁴	14	17,43	2,901	97,00			
	Toplam	178	17,04	2,914				
	1-5 Yıl ¹	29	17,93	2,374	96,10			
	6-10 Yıl ²	91	17,12	3,186	83,55			
Coşku	11-15 Yıl ³	44	17,98	2,236	96,03	2,659	0,447	-
	16 Yıl ve üzeri ⁴	14	17,79	2,486	93,96			
	Toplam	178	17,52	2,809				

p<0.05*

Anlamli bulunan farklılıkların kaynağının tespiti için bonferroni test sonuçları incelenmiş ve Tablo 6’da gösterilmiştir. Sporcuların spor yılı değişkenine göre SBÖ toplam puan ile güven ve adanmış alt boyutlarında 11-15 yıl spor yapan sporcular lehine olmak üzere anlamlı sonuçlar bulunmuştur (p<0.05).

Tablo 7

Sporcuların Sosyal İlişki Düzeyi Değişkenine Göre Mann Whitney-U Testi

Değişkenler	Sosyal İlişki Düzeyi		p
	Medyan	IQR	
Toplam	İyi	70	0.000
	Orta	64	
Güven	İyi	17	0.000
	Orta	16	
Adanmışlık	İyi	18	0.001
	Orta	15	
Dinçlik	İyi	17	0.019
	Orta	16	
Coşku	İyi	18	0.011
	Orta	17	

p<0.05*

Tablo 7’de sosyal ilişki düzeyi değişkenine göre SBÖ toplam puan ve tüm alt boyutlarında sosyal ilişki düzeyi iyi olan sporcuların lehine anlamlı sonuçlar bulunmuştur (p<0.05).

Tartışma ve Sonuç

Bu araştırma, spora bağlılık üzerinde etkili olabileceği düşünülen bazı değişkenler üzerine odaklanmıştır.

Sporcuların cinsiyet farklılıkları spora bağlılıkta fark oluşturmakta ve bu fark erkeklerin lehine olmaktadır. Medeni durumun spora bağlılıkta anlamlı bir farkı bulunmamıştır (p>0.05). Yapılan alanyazın taramasında yapılan çalışmalar gözden geçirilmiş, bulgular ilgili alanyazın temelinde tartışılmıştır. Bu bağlamda, Yerlikaya (2019) tarafından bisikletçilerin katılımı ile gerçekleştirilen araştırma sonuçları cinsiyet değişkenine göre incelendiğinde yalnızca “dinçlik” alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Aritmetik ortalamalar incelendiğinde erkeklerin kadınlara göre daha yüksek bağlılık puanı aldıkları gözlemlenmiştir. Medeni durum değişkenine göre

ise, çalışmamızın aksine, bekârların evlilere göre daha yüksek bağlılık gösterdiği belirtilmiştir. Ayrıca Peke (2020) oryantiring katılımcıları ile yapmış olduğu çalışmada spora bağlılık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirtmiş, Yamaner vd., (2019) ise Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerine yaptığı araştırmada, Spor Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin spora bağlılık düzeylerinin cinsiyete göre farklılaşmadığını belirlemiştir.

Eğitim düzeyi spora bağlılık üzerinde önemli bir faktör olarak görülebilir. Bir başka ifade ile özellikle lisans düzeyinde öğrenim görmenin lise düzeyinde öğrenim görenlere göre spora bağlılık üzerinde farklılık yarattığı görülmüştür. Çalışmamıza benzer şekilde Cvetković vd., (2014) ilkökul çocukları ve ailelerinin spor aktivitelerine katılım durumları üzerine yapmış oldukları çalışmada ilkökul çocuklarının genel olarak spora bağlılıklarının düşük olduğunu belirtmiştir. Ancak Yerlikaya (2019) bisiklet sporu katılımcılarının eğitim durumuna göre sporcu bağlılık ölçeğinin güven, adanmışlık, dinçlik alt boyutlarında istatistiksel olarak ortaöğretim ortalamasının üniversite ortalamasına göre daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Uzgur (2020) çalışmasında eğitim seviyesinin spora bağlılığı etkileyen bir faktör olduğunu ancak eğitim seviyesinin arttıkça spora olan bağlılığın da artacağını söylemenin mümkün olmadığını belirtmiştir.

Branş değişkeninin sporcunun kendini adanmışlığına ve coşkusuyla spora bağlılığı etkilediğinin yanı sıra toplam puan açısından da etkisi görülmüştür. Alanyazında takım sporları ile uğraşan sporcuların branş değişkenine göre göre bağlılıklarını araştıran çalışmaya rastlanmamakla birlikte, Yalçinkaya vd., (2020)'nin bir spor okulunda yaptıkları çalışmada bireysel branşlarda mücadele eden sporcuların spora bağlılıklarının takım sporunda mücadele eden sporculara göre daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Benzer şekilde Siyahtaş vd., (2020) de yaptıkları araştırmada bireysel olarak spor yapan sporcuların takım sporları yapan sporculara göre spor bağlılıklarının daha yüksek olduğu sonucuna varmıştır. Sivrikaya ve Biricik (2019) milli takım düzeyindeki elit kayakçılara; Güney vd., (2021)'in ise Değişik branşlarda toplam 381 sporcu üzerine yaptıkları çalışmalarında takım sporu ve bireysel spor yapma durumuna göre spora bağlılık durumları arasında anlamlı farklılık tespit etmemişlerdir.

Lig düzeyi ve spor yılının spora bağlılıkta etkisi olduğu hem toplam puan hem de güven ve adanmışlık alt boyutunda gözlemlenmiştir. Alanyazında lig düzeyi değişkenine göre bağlılık düzeyine ilişkin çalışmaya rastlanmamakla birlikte; Güney vd., (2021)'in çalışmasında, profesyonel sporcuların amatör sporculara göre spora bağlılıklarının daha yüksek olduğunu, aktif spor yaşına göre spora bağlılıklarında anlamlı farklılık bulunduğu görülmüştür.

Bulgular, sporcuların sosyal ilişki tanımlarının spora bağlılıkta önemli olduğunu göstermiştir. Bu araştırma özelinde sporcuların spora bağlılıklarının artırılması için sosyal ilişki algılamasının

önemli olduğu söyleyebiliriz. Bundan dolayı, sporun sosyal etkisinin spora bağlılıkta da ortaya çıktığı söylenebilir. Böylece, sporcuların sosyal ilişkilerini geliştirmek için sporun aktif rolü unutulmamalıdır.

Araştırmacıların Katkı Oranları Beyanı

Araştırmanın; çalışma dizaynı, verilerin toplanması, istatistiksel analiz, verilerin yorumlanması, metin hazırlanması ve literatür taraması birinci ve ikinci yazar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Çatışma Beyanı

Yazarların araştırma ile ilgili bir çatışma beyanı bulunmamaktadır.

Kaynaklar

- Aaker, D. A., Kumar, V., ve Day, G. S. (2007). *Marketing research, (9. Edition)*. John Wiley ve Sons, Danvers.
- Büyüköztürk, Ş. (2014). *Sosyal bilimleri için veri analizi el kitabı*. Pagem Yayıncılık, Ankara.
- Cvetkovic, N., Nikolic, D., Pavlovic, L., Djordjevic, N., Golubovic, M., Stamenkovic, S., ve Velickovic, M. (2014). Socio-economic status of parents and their children sports engagement. *Facta Universitatis. Series: Physical Education and Sport, 12(2)* 179-190.
- George, D., ve Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference 17.0 update (10th ed.)*. Boston: Pearson.
- Güney, L. G., Uzun, M., ve İmamoğlu, O. (2021). *Spora bağımlılığın değişik faktörlere göre araştırılması*. VI. International European Conference on Social Sciences Proceedings Book.
- Han, M. T., ve POLAT, E. Kış sporları ile ilgilenen sporcuların spora bağlılık ve yaşam doyumu arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 20(3)*, 80-91.
- Havadar, T., ve Kalkavan, A. (2022). Amatör Futbolcular, Kayakçılar ve Salon Sporlarına Katılan Sporcuların Saldırganlık Düzeylerinin Araştırılması (Kars İli Örneği), *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 5(1)*, 24-38.
- Kahya, S. (2019). *Tematik spor lisesi öğrencilerinin optimal performans duygu durumları ile sporda kaygı düzeylerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Sivas.
- Kalaycı, Ş. (2010). *SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri*. 5. Baskı. Asil Yayın Dağıtım, Ankara.
- Kelecek, S. (2022). *Sporcularda tükenmişlik: bir model testi*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kelecek, S. ve Göktürk, E. (2017). Kadın futbolcularda sporcu bağlılığının, sporcu tükenmişliğini belirlemedeki rolü, *Başkent Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2(2)*, 162-173.
- Kelecek, S., Kaya, F. M., ve Aşçı, F. H. (2018). Sporcu Bağlılık Ölçeği'nin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 16(3)*, 39-47.
- Lonsdale, C., Hodge, K., ve Jackson, S. A. (2007). Athlete engagement: II. development and initial validation of the athlete engagement questionnaire. *International Journal of Sport Psychology, 38(4)*, 471-492.
- Myers, D. G. (2000). The funds, friends, and faith of happy people. *American psychologist, 55(1)*, 56.
- Nachmias, C. F., ve Nachmias, D. (1996). *Research methods in the social sciences (5th Edition)*. New York: St. Martin's Press.
- Özsarı, A., ve Çetin, M. Ç. (2022). Spora yönelik tutum ve mutluluk ilişkisi (Sağlık Sektöründe Bir Araştırma). *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. 20(1)*, 36-4.

- Peke, K. (2020). *Oryantiring katılımcularının spora bağlılıkları ve zihinsel dayanıklılıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Pons, J., Viladrich, C., Ramis, Y., ve Polman, R. (2018). The mediating role of coping between competitive anxiety and sport commitment in adolescent athletes. *The Spanish Journal of Psychology*, 21(7), 41-63.
- Schaufeli, W. B., Matinez, I. M., Marquez-Pinto, A., Salanova, M. ve Bakker, A. B. (2002). Burnout and engagement in university students: A cross-national study. *Journal of Cross-cultural Studies*, 33(5), 464– 481.
- Shaffer, H. J., Hall, M. N., ve Bilt, J. V. (2000). Computer addiction: A critical consideration. *American Journal of Orthopsychiatry*, 70(2), 162-168.
- Sivrikaya, M. H., ve Biricika, Y. S. (2019). *Milli Takım düzeyindeki elit kayakçıların sporcu bağlılık düzeylerinin incelenmesi*. 2. Uluslararası Rekreasyon ve Spor Yönetimi Kongresi, 26.
- Siyahtaş, A., Tükenmez, A. G. A., Avcı, Ö. G. S., Yalçınkaya, Ö. G. B., ve Çavuşoğlu, S. B. (2020). Bireysel ve takım sporu yapan sporcuların spor bağlılık düzeylerinin incelenmesi. *Social Mentality And Researcher Thinkers Journal*, 6(34), 1310-1317.
- Uzgun, K. (2020). *Koşu gruplarında rekreatif koşucuların spora bağlılık düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Woods, S., Dunne, S., McArdle, S., ve Gallagher, P. (2020). Committed to Burnout: An investigation into the relationship between sport commitment and athlete burnout in Gaelic games players. *International Journal of Sport Psychology*, 51(3), 247-270.
- Yamaner, F., ve Baskın, S. (2019). 11. Uluslararası spor camiası sempozyumu tam metinleri. Elektronik Kitap. Yerlikaya, G. (2019). *Bisikletçilerin sporcu bağlılıklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.



Bu eser **Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı** ile lisanslanmıştır.